

CIVITAS DEO

MONOGRAFIA

FUNDAȚIEI „SFÂNTUL SAVA DE LA BUZĂU”

NINA STĂNESCU

CIVITAS DEO

MONOGRAFIA

FUNDAȚIEI „SFÂNTUL SAVA DE LA BUZĂU”

Ediția a 2-a, revizuită și adăugită



EDITURA UNIVERSITARĂ
București, 2021

Colecția SOCIOLOGIE

Redactor: Gheorghe Iovan

Tehnoredactor: Ameluța Vișan

Coperta: Monica Balaban

Coperta 1: *Sfântul Sava de la Buzău (Sf.Sava Gotul) - martirizat în apele râului Mousaios (Pictură iconografică realizată de pictor Gabriel Sibiescu - pictură realizată în subsolul Catedralei Copiilor „Sf.Sava” de la Buzău*

Coperta 4: *Racla (în original așa cum a fost găsită în regiunea Val di Taro, situată între Genova și Parma Italia) care are inscripționat pe ea în limba latină numele Sfântului Mucenic Sava. (SANTI SABAE MARTYR)*

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

STĂNESCU, NINA

Civitas Deo : monografia Fundației „Sfântul Sava” de la Buzău / Nina

Stănescu. - Ed. rev. și adăug.. - București : Editura Universitară, 2021

Conține bibliografie

ISBN 978-606-28-1288-1

061

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062812881

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2021

Editura Universitară

Editor: Vasile Muscalu

B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București

Tel.: 021.315.32.47

www.editurauniversitara.ro

e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021.315.32.47 / 0745 200 718/ 0745 200 357

comenzi@editurauniversitara.ro

www.editurauniversitara.ro

CUPRINS

Precuvântare.....	9
Referat asupra lucrării monografice	11
Outline	15
Synthèse	19
Cuvânt	23
Partea I	25
1. „Cuvântul care zidește, mâna care lucrează”	27
2. Activitatea social-filantropică a Sfântului Vasile cel Mare	36
3. Vasiliada – Cortul lui Dumnezeu, cortul milosteniei	39
4. De ce „Vasiliada – o minune a lumii creștin”?	43
5. Actualitatea misiunii social-filantropice în opera Sfântului Vasile cel Mare	46
Partea a II-a	55
6. Genealogia harismatică a savaliadei din perspectiva sociologiei noologice	57
7. Noologia geoistorică identitară a Sfântului Sava Gotul	58
8. Trupul pneumatologic, gradientul sfințeniei – Moaștele Sfântului Sava Gotul	91
9. Cărarea iubirii – geografie sacră	92
10. Documente ce atestă autenticitatea moaștelor Sfântului Sava Gotul	103
11. Mănăstirea Leșje – locul unde se află Moaștele Sfântului Sava de la Buzău	108
12. Preotul Samarinean – Pr.prof.dr.Milea Mihail, Președintele Fundației „Sfântul Sava de la Buzău”	113
13. Proiect Vocațional – proiect dătător de viață: „Copiii – Ctitorii Catedralei Municipale Sf. Sava de la Buzău”	148
14. Fundația Sfântul Sava de la Buzău – Instituție cu Personalitate Juridică ...	153
14.1. Cantina Socială	161
14.2. Centrul de Urgență <i>Violența în Familie</i> , Fundația „Sf. Mc. Sava de la Buzău”	162
14.3. Interviu de colecție – Cravcevschi Oprica	185
14.4. Școala de arte și Meserii	188
14.5. After School, Centrul de Voluntariat „Ceainăria Bucuriei”	189
14.6. Institutul Ortodox Român de Științe Creaționiste, Editura Sfântul Sava	201

14.7.	Biblioteca Fundației Sfântul Sava	204
14.8.	Serviciul de management financiar-contabil al Fundației „Sf. Sava” de la Buzău	206
14.9.	Impresii, Părerii, Idei... Interviu cu voluntari ai Fundației „Sf. Sava” de la Buzău (Metoda Focus-Grup)	210
15.	Așezămintele Sociale ale Fundației „Sf. Sava” de la Buzău	214
15.1.	Așezămintele pentru Persoane Vârstnice (A.P.V.) Fundația „Sf. Sava” Câmpeni	214
15.1.1.	Notă Socială Statistică a A.P.V. Câmpeni	217
15.1.2.	Interviu coordonator A.P.V. Câmpeni	220
15.1.3.	Beneficiari A.P.V. Câmpeni	222
15.1.4.	Povești de viață (interviu cu beneficiari A.P.V. Câmpeni)	223
15.2.	Așezământul pentru Persoane Vârstnice Fundația „Sf. Sava” de la Năeni	234
15.2.1.	Așezământul pentru persoane vârstnice de la Năeni	235
15.2.2.	Notă Socială Statistică a A.P.V. Năeni	237
15.2.3.	Interviu coordonator A.P.V. Năeni	238
15.2.4.	Beneficiari A.P.V. Năeni	241
15.2.5.	Povești de viață (interviu cu beneficiari A.P.V. Năeni)	242
15.3.	Așezământul pentru Persoane Vârstnice (Bărbați) Fundația „Sf. Sava” Ulmeni-Pietroasele	253
15.3.1.	Notă Socială Statistică a A.P.V. Ulmeni-Pietroasele	254
15.3.2.	Interviu coordonator A.P.V. Ulmeni-Pietroasele	255
15.3.3.	Beneficiari A.P.V. Ulmeni-Pietroasele	257
15.3.4.	Povești de viață (interviu cu beneficiari A.P.V. Ulmeni-Pietroasele)	259
15.4.	Centrul Social pentru Persoane cu Nevoi Speciale (C.S.P.P.N.S.), Satul Moșești, Comuna Robeasca, Fundația „Sf. Sava” de la Buzău	265
15.4.1.	Notă Socială Statistică C.S.P.P.N.S. Satul Moșești, Comuna Robeasca	266
15.4.2.	Interviu Administrator C.S.P.P.N.S. Satul Moșești, Comuna Robeasca	267
15.4.3.	Beneficiari C.S.P.P.N.S. Satul Moșești, Comuna Robeasca	268
15.4.4.	Povești de viață (Interviu cu beneficiarii C.S.P.P.N.S. Moșești –Robeasca)	269
15.5.	Savaliada de la Baba Ana, nostalgia vindicativă a Vasiliadei	279
15.5.1.	Povești adevărate de la Baba Ana	283
15.5.2.	Voluntari-Beneficiari la Savaliada de la Baba Ana	284
16.	Campusurile Fundației „Sfântul Sava” de la Buzău	293
16.1.	Bisoca	293
16.1.1.	Centrul de Zi Bisoca, Fundația „Sf. Sava” de la Buzău	294
16.1.2.	Campusul pentru copii de la Bisoca, Fundația „Sf. Sava” de la Buzău	295
16.1.3.	Școala de Vară de la Bisoca	299

16.2. Tabara pentru tineri „Sf. Sava” de la la Maliuc, județul Tulcea	308
Partea a III-a	313
17. Basarabia – frontiera duhului, frontiera întreitei iubiri: de Dumnezeu, de semeni, de neam	325
17.1. 31 mai 2012 Primul Acord de Înfrățire Buzău (România) – Soroca (Basarabia)	326
17.2. Buzău (România) – Soroca (Basarabia), Acord de Înfrățire pentru Totdeauna	327
17.2.1. Bucurie pentru sinistrați. Moș Crăciun la Soroca (Basarabia).....	329
17.2.2. Cinstirea eroilor căzuți în lupta pentru recucerirea Basarabiei, Cimitirul de la Stoicani	329
17.2.3. Biblioteca românească de la Soroca	331
17.2.4. Prima Biserică a Mitropoliei Basarabiei în raionul Soroca ..	331
17.2.5. Biserica <i>Sfinții Martiri Brâncoveni</i> de la Soroca, Basarabia	333
17.2.6. Corul Orantis Soroca	336
17.3. Grigore Vieru – Apostol al Limbii Române	337
17.4. Ana Bejan – un nume de brand pentru Basarabia și România	340
17.4.1. Ana Bejan – reprezentantul Basarabiei „prezența activă, constantă și fidelă în proiectele Fundației „Sfântul Sava” de la Buzău	340
CADRE NOOLOGICE.....	348
18. În drum către Satul Dacic. Pietroasele – Leagănul copilăriei mele	348
18.1. Pietroasele - zona de roci calcaroase și „seva” de Tămâioasă Dacică	348
18.2. Pietroasele - spațiu noologic dens, în care pietrele vorbesc	349
18.3. Cloșca cu Puii de Aur - tezaur, legendă, blestem	351
18.4. Poveste de viață Pietroasele - Leagănul copilăriei mele. Latente sufletești	353
18.5. Realități noologice. Interviu cu nea Ion Moaca, cioplitor și iubitor de frumos din Pietroasele	361
19. Satul Dacic, Fundația „Sfântul Sava” de la Buzău. Experiment Sociologic Contemporan	365
19.1. Cadrele sau locurile noologice specifice Satului Dacic	366
19.2. Povești de viață din Satul Dacic	368
20. În loc de epilog.	384
Bibliografie selectivă	419

Precuvântare

Orice cercetare asupra martiriului Sfântului Sava „Gotul”, discipol al preotului Sansala, înecat de goții lui Athanaric pe 12 aprilie 372, în apele Buzăului, este menită să lumineze începuturile creștinismului carpato-dunărean. Este motivul pentru care salut această lucrare: „Civitas Deo. Monografia Fundației <Sfântul Sava de la Buzău>”, scrisă de doamna profesoară Nina Stănescu.

Tradiția monahală de la curbura Carpaților, din părțile vrâncene și buzoiene, coboară până în secolul patristic, iar faima „Gotului” a ajuns până în Balcani, până în Capadocia, devenind un simbol creștin ecumenic.

Academician Răzvan Theodorescu,
Vicepreședintele Academiei Române



18 martie 2019

REFERAT ASUPRA LUCRĂRII MONOGRAFICE

„Civitas Deo. Monografia Fundației «Sfântul Sava de la Buzău»”

Lucrarea doamnei Nina Stănescu este o monografie a unui așezământ deopotrivă social și duhovnicesc după modelul celui inventat de Sf. Vasile cel Mare în Cezareea Capadociei. Intenția ne-explicitată a autoarei este una de tip hermeneutic: a cerceta validarea prototipului unui astfel de așezământ peste veacuri, la peste 1600 de ani, într-unul românesc târziu, edificat la cotul Buzăului, cu temeiurile celui dintâi din și prin care au rodit ostenele duhovnicești și actele martirice ale unui alt mare sfânt răsăritean, de la Dunărea de Jos, de data aceasta, Sf. Sava de la Buzău.

În vederile autoarei, noul așezământ s-a zămislit din arhetipalitatea *vasialiadei* Sf. Vasile cel Mare și poartă un nume construit după același tipar, *savaliada*. În ipoteza autoarei un astfel de așezământ crește din trupul pneumatologic, deci viu, al unui sfânt fiindcă sfinții nu mor, ei rămân aici când trec dincolo, mărturie fiind și sfințirea martirică, dar și minunile ulterioare și anterioare ale sfântului. Acesta este motivul stăruinței autoarei asupra operei teologice și practice a Sf. Vasile cel Mare, în prima secțiune a cărții sale monografice. Dacă voiești să înțelegi resorturile transreale ale unor fapte așa de neobișnuite, precum sunt și cele de la temelia și dinlăuntrul acestor așezăminte, e absolut necesar să pornești de la învățătura Sf. Vasile care ne spune că în aceste așezăminte își găsesc adăpost trupesc, sufletesc și duhovnicesc săracii, bolnavii, asupriții și oropsiții, adică cei în care, precum spune Marele Vasile, și repetă autoarea, „trăiește Hristos”.

Primul atribut al unui așezământ precum *Savaliada* (și deci prototipul lui, *Vasiliada*), este că el mijlocește întâlnirea cu Hristos în oropsitul și umilitul vieții, precum spune poetul nepereche într-un catren izvodit din duhul aceleiași *vita evangelica*, precum cea atestată de aceste așezăminte: „auzi departe strigă slabii/ și asupriții către noi// e glasul blândeii Basarabii/ ajunsă-n veacul de apoi”. După ce prezintă ideile Marelui Vasile și principiile Vasiliadei, pe care Sf. Grigorie Teologul o socotea una dintre minunile antichității (tocmai pentru neobișnuitul triumf spiritual ilustrat de o asemenea instituție mixtă, cu totul neobișnuită pentru vremurile fastuoasei antichități greco-romane, plină de bogății dar goală de suflet), autoarea face o prezentare a Savaliadei, adică a „Fundației Sf. Sava de la Buzău”, ridicată sub îndrumarea învățătorească și duhovnicească a neobositului părinte fondator, Pr. prof. dr. Milea Mihail.

Această parte a monografiei, este realizată pe baza unei metodologii specifice sociografiei fotografice, epistolare și documentare. Procedeele sunt cunoscute. Monumentala lucrare a lui Thomas și Znaniiecki (păstrând proporțiile, desigur) este elaborată pe suportul epistolar al țăranilor polonezi din America spre familiile lor din Polonia. Dimitrie Gusti a inaugurat sociologia filmată și evident materialul fotografic este frecvent utilizat în cercetările echipierilor monografiilor sătești gustiene.

Lucrarea doamnei Nina Stănescu se distinge și prin curajul formulei de elaborare a cărții. Dânsa, îndrăznește să compună tabloul viu al acestui așezământ motiv pentru care vom regăsi în corpul monografiei realitățile lui spirituale în frunte cu cele mai reprezentative: cu Acatistul Sf. Sava de la Buzău, continuând cu epistolarul descoperirii sfințelor moaște și cu interviurile care sunt oglinda vie a acestui așezământ extraordinar.

Lucrarea nu este elaborată din vreo năzuință ostentativă, cu toate că așezământul este unul extraordinar. Autoarea a optat pentru o strategie proprie unei monografii smerite: autorul se menține în umbră, în al doilea plan, pentru a lăsa în prim plan personajele harismatice ale celor doi sfinți, urmate de cei ce-au ostenit la realizarea acestui așezământ în frunte cu cel ce este, totuși, partea lui cea mai dinamizatoare, Pr.Prof. Milea însuși, dimpreună cu toți frații, cu voluntarii extrem de importanți pentru viața așezământului și, nu în ultimul rând, cu trăitorii acestuia care sunt și mărturisitori.

Monografia se distinge, așadar, prin materialul iconografic (sociologia fotografică), prin documentarul epistolar, duhovnicesc, prin dosarul acatistier, prin dosarul actelor, al interviurilor și al unei microanchete exploratorii pe baza unui chestionar de cunoștințe duhovnicești aplicat studenților teologi.

Metoda noologică folosită pentru evocarea tabloului savaliadei merită un cuvânt aparte. Această inovație este cu totul surprinzătoare, extrem de interesantă, și ar merita dezvoltări de sine stătătoare (poate într-o lucrare distinctă).

Consider că lucrarea doamnei Nina Stănescu este înalt contributivă, măiestrit realizată, slujind pentru cunoașterea unei practici înalt ziditoare și lămuritoare pentru opera de filantropie și diaconie bisericească în cadrul eparhiei din care face parte Fundația Sf. Sava de la Buzău

Academician, Prof. dr. Ilie Bădescu



**17 martie 2019, prăznuirea
Sfântului Alexie – omul lui Dumnezeu**

MARE ESTE DUMNEZEU!

OUTLINE
CIVITAS DEO - THE MONOGRAPH OF
„SF. SAVA DE LA BUZĂU” FOUNDATION
from sociological, historical, religious
and social-missionary perspectives

„Once upon a time, there was a grain of wheat that spent thousands of years in the Egyptian graves and knew nothing about itself. For the grain of wheat, it was as if it has never existed. The scientists dug up the graves and, finding the grains of wheat, they made an experiment: they took some of them, covered them with dirt and added water from time to time. And the grain of wheat, which existed but knew nothing about itself, suddenly found out about its existence and about being a grain of wheat and an off spring at the same time”. These are the words of the great Lev Tolstoy and I believe they gather the quintessence of this study. The grain of wheat is the Vasiliada, the great philanthropic masterwork of the 4th century AD; and its sequel, the „grain of wheat and off spring”, is the Foundation „Sf.Mc.Sava de la Buzău”, the Savaliada respectively – the vast contemporary social-philanthropic project.

What should we discovery by reading this monograph?

We should discover or rediscover the VASILIAIDA – a large social welfare establishment located near Caesarea, which Saint Gregory placed above the 7 wonders of the Ancient World.

For the Late Antiquity, establishing such an institution was equally exciting and intriguing, particularly for the great leaders of those time, such as emperors, clerical powers, or cultural personalities.

We rediscover St Basil the Great

When we talk about a piece of work, whether artistic, scientific, social, medical, or philanthropic, we simply cannot elude its creator.

According to the History of the Universal Church, the spiritual father and, at the same time, the coordinator of all activities and enterprises of this vast social-philanthropic project was Saint Basil the Great, who was also known, for good reasons, as:

„THE WORD THAT BUILDS, THE HAND THAT WORKS”

SAINT BASIL THE GREAT was born at Caesarea of Cappadocia in 330, coming from a long-standing, noble and rich family of Christians.

His paternal grandmother, Macrina the Elder, was the apprentice of St. Gregory Thaumaturgus, while his mother, Emmelia, was the daughter of a martyr. His father's given name was Basil, as well, being a famous rhetorician.

St. Basil was one of the ten children of the rhetorician's family. Three of the children shall become bishops: St. Basil, St. Gregory of Nyssa and St. Peter of Sebaste.

Five of them shall become monastics: those three already mentioned, plus Naucratius and St. Macrina the Younger. This family shall include six saints: Macrina the Elder, Emmelia, Basil, Gregory, Peter, and Macrina the Younger.

We should discover St. Sava of Buzău from ancient documents, such as: the Letter sent by the Church of Gothia to the Church of Cappadocia, *also known as the Passion of Saint Sava or the Martyrlike actions of Saint Sava, is an outstanding document*, renown as such from the very first printing, its particular value being given mainly by the fact that the account belongs to an *eye witness*. According to the opinion of some of the most judicious researchers who have tackled this document, the description of the circumstances of Saint Sava martyrizing could belong to the Priest Sansalas”.

At the same time (quite unusual for the Orthodox Church), you shall discover innovative data about the holy relics of St. Sava (the Goth) of Buzău.

Please find below the Account of the Priest Milea Mihail sent to His Holy Grace, Father CIPRIAN, Archbishop of Buzău and Vrancea, with regard to the finding of the holy relics of the Saint Martyr Sava of Buzău, în Serbia, at Lesje Monastery:

„God is Great!

To His Holy Grace, Father CIPRIAN, Archbishop of Buzău and Vrancea.

I, Mihail Milea, Professor and Priest serving în the „Saint Martyr Sava” Parish of Buzău, do hereby inform you as follows, with regard to the finding of the holy relics of the Saint Martyr Sava of Buzău, în Serbia, at Lesje Monastery:

On September 1st, 2016, I went to see my confessor, Mythropolit loan of Timisoara, în order to give my confession at the beginning of the ecclesiastic year.

In Timisoara, I met a Serbian priest, named Stancovici Branislav, who is also the Dean Priest over all priests of Timis County. I asked him to help me reaching to Lesje Monastery în Serbia, located at approximately 200 kilometres from the Romanian border, în order to check a piece of information received through internet, namely that the holy relics of the Saint Sava of Buzău are potentially sheltered by this monastery, Lesje.

At this monastery of nuns, dedicated to the „Coverings of the Blessed Mother”, I met with the Serbian Father Iovan, who is also the monastery's confessor.

My faculty colleague, Priest Stancovici Branislav, translated into Serbian for Father Iovan and told him that I was from Romania, Buzău, and that my wish was to pay my respects to the holy relics of the Saint Martyr Sava.

Right away, Father Iovan led us to a wooden church, for praying. On our way to the church, he told us that he had just finished, that day, writing the

sermon: the Litany of Saint Martyr Sava, the Goth. He was surprised and enormously happy when I gave him a present, a book including the Litany of Saint Martyr Sava of Buzău, which I produced and printed in Thessaloniki, in 1994, during my studies there. I also handed him a scrapbook comprising all social projects dedicated to Saint Martyr Sava carried out across the territory of the Eparchy of Buzău and Vrancea.

During the discussions about Saint Sava, I was amazed by a reference to the life of the confessor Sansalas, the spiritual mentor of Saint Sava of Buzău: „What do you know about Sansalas, how did he die?”. The name Sansalas, mentioned by the Serbian priest Iovan, was another piece of evidence supporting by belief that together, we worship the same saint by the name of Sava, whose confessor was Father Sansalas, a church servant in Buzău area.

From the day when we set the foundation stone of the „Saint Martyr Sava” City Cathedral (8 December 1991), my goal was to discover, one day, the holy relics of this great saint for us, people from Buzău County in Romania, but not only for us. Throughout this time, I have done searches in Turkey (Cappadocia), Cyprus, Greece, Athos and even in Vatican, Jerusalem and in Ukraine.

When launching a new social mission, I was sure that Saint Sava would give us a sign of holy joy.

When I was in Serbia, at Lesje Monastery, I asked father Iovan: How come that the holy relics of the Saint Sava ended up in this Serbian monastery, recently rebuilt?

He told me that he has developed very good relations with a History Professor, Michael Hesemann, German, who works at Vatican, as a specialist in the Old History of the Christianity, and this catholic professor, an admirer of the Orthodox Church, told Father Iovan that in Genoa (Italy), in the niches of a small church, there lay several holy relics belonging to Saint Flavian, Saint Emiliana and Saint Sava the Goth. These holy relics were brought by the Crusaders in the 13th century from Constantinople and laid there, at Genoa, where they remained until 2015.

With high devotion for the holy relics, Father Iovan took all legal steps required in order to bring such holy relics. From the Moscow Patriarchy Workshop, he ordered 3 bigreliquaries made of sculpted wood, with length of 2 meters, width of 90 centimetres and height of 90 centimetres.

The holy relics of Saint Martyr Sava are complete, with nice smell, and give a lot of comforting.

At the encounter with the holy relics of Saint Martyr Sava, I cried at first; I wept tears of joy, for almost a quarter of hour; lots of tears were shed.

It was my meeting with a compatriot martyred in the waters of Buzău River, for the orthodox faith, on the 12th of April 372.

I was standing beside the holy man I loved so dearly ever since I was studying with the Theological High School of Buzău, hearing so many beautiful things about him.

I said out loud: „God is great! Lord, please help us bring Saint Sava back home, în Buzău, where he had suffered so much during the course of the Goths oppression, when they invaded our lands!”.

I am totally convinced that the holy remains are genuine, that they belong to Saint Martyr Sava and I put all my faith în Your Holiness, trusting that you shall take all appropriate measures and approach the Serbian Episcopo David of Kruşevaţ.

Personally, I am convinced that you would go, as soon as possible, to this Serbian monastery, bringing other trustworthy people.

Bringing the whole reliquary with the holy relics, at least for a short missionary visit to Buzău, would be the most beautiful and inspiring archiepiscopal act for which the Good Lord chose you of all people, you who completed and consecrated the Children’s Cathedral „Saint Martyr Sava of Buzău”.

I am looking forward to this great celebration, and then I can go în peace, just like the late Simeon, în his famous prayer: „Now, Lord, please release your servant, according to your peaceful words, for I have seen Your redemption with my own eyes...”.

I am writing all these to you for I fear God and I cherish your Holiness.

Please find attached photos made în situ.

I humbly kiss your right hand

Priest Mihail Milea

The 2nd of September 2016 – Buzău

GOD IS GREAT!’

Altogether, you shall discover the social and philanthropic mission of St. Sava Foundation through the social establishments included în the contemporary SAVALIADA; you shall notice the core objectives of the Foundation, honoured through actions and facts: **LOVE FOR OUR COUNTRY, LOVE FOR THE ROMANIAN LANGUAGE, LOVE FOR BASARABIA.**

You shall discover: ONE OF THE BIGGEST CONTEMPORARY NATIONAL SOCIOLOGICAL EXPERIMENTS – THE DACIAN VILLAGE.

SYNTHÈSE
CIVITAS DEO - MONOGRAPHIE DE LA FONDATION
« SF. SAVA DE LA BUZĂU »
du point de vue sociologique, historique, religieux et
social-missionnaire

« Il était une fois un grain de blé qui a passé une centaine d'années dans les tombes égyptiennes et il ne connaissait rien à lui-même. Pour lui, pour le grain de blé, c'était comme s'il n'avait existé jamais. Les scientifiques ont déterrés les tombes et, trouvant les grains de blé, ils ont fait une expérience: ils ont pris que quelques-uns, ils les ont couverts de terre, ajoutant de temps en temps un peu d'eau. Et voilà: le grain de blé, qui existait mais qui ne connaissait rien à lui-même, soudain a découvert qu'il existe et qu'il est, en même temps, un grain de blé et un bourgeon ». Ce sont les mots du grand Lev Tolstoy et je crois qu'ils réunissent la quintessence de cette étude. Le grain de blé est la Vasiliada, le grand chef-d'œuvre philanthropique du IV^e siècle; et dans son prolongement, « le grain de blé et le bourgeon », vient la Fondation « Sf.Mc.Sava de la Buzău », surnommée Savaliada – le vaste projet social-philanthropique contemporain.

Qu'est-ce que nous découvrons en lisant cette monographie?

Nous découvrons ou nous redécouvrons la VASILIA DA – le grand centre d'assistance sociale situé près de Césarée, que Saint Grégoire l'apôtre a placé au-dessus de les Sept Merveilles du monde antique.

Pour la fin de l'Antiquité, la création d'une telle institution était tout aussi passionnante et fascinante, particulièrement pour les grands dirigeants de l'époque, tel que empereurs, des pouvoirs cléricaux, ou des personnalités culturelles.

Nous redécouvrons St Basile le Grand

Quand on parle d'une œuvre, soit elle artistique, scientifique, sociale, médicale ou philanthropique, nous ne pouvons pas simplement échapper à son créateur.

Selon l'Histoire de l'Église Universelle, le Prêtre spirituel et, en même temps, le coordinateur de toutes ces activités et actions de ce projet social-philanthropique énorme a été Saint Basile le Grand, qui a été aussi connu, pour des bonnes raisons, comme:

« LE MOT QUI CONSTRUIT, LA MAIN QUI MARCHE »

SAINT BASILE LE GRAND, né à Césarée de Cappadoce en 330, d'une famille ancienne, noble et riche de Chrétiens.

Sa grand-mère paternelle, Macrine l'Ancienne, avait suivi l'enseignement de St. Grégoire le Thaumaturge, et sa mère, Emmelia, était la fille d'un martyr. Le prénom de son Prêtre était Basile, aussi, et il était un rhétoricien célèbre.

St. Basile était un des dix enfants de la famille du rhétoricien. Trois des enfants deviendront des évêques: St. Basile, St. Grégoire de Nysse et St. Pierre de Sébaste.

Cinq d'entre eux deviendront monarques: ces trois déjà mentionnés, plus Naucratius et Sainte Macrine la Jeune. Cette famille inclura six saints: Macrine l'Ancienne, Emmelia, Basile, Grégoire, Pierre, et Macrine la Jeune.

Nous redécouvrons St. Sava de Buzău dans anciens documents, tel que: la Lettre envoyée par l'Église de Gothia à l'Église de Cappadoce, *aussi connu comme la Passion de Saint Sava ou l'Acte de Saint Sava le martyr; c'est un document remarquable*, considéré comme tel de la première publication, sa valeur particulière étant donnée principalement par le fait que le compte rendu appartient à *un témoin oculaire*. Selon l'avis de certains des chercheurs les plus judicieux qui ont abordé ce document, la description des circonstances de torture de Saint Sava pourrait appartenir au Prêtre Sansalas ».

En même temps (tout à fait inhabituel pour l'Église Orthodoxe), vous découvrirez des données novatrices des reliques saintes de St. Sava (le Goth) de Buzău.

Veillez trouver ci-dessous le Compte rendu du Prêtre Milea Mihail, envoyé à Sa Grâce Sainte, Prêtre CIPRIAN, Archevêque de Buzău et Vrancea, en ce qui concerne la découverte des reliques saintes du Saint Martyr Sava de Buzău, en Serbie, à Monastère Lesje:

„Dieu est grand!

A Sa Grâce Sainte, Prêtre CIPRIAN, Archevêque de Buzău et Vrancea.

Le soussigné, Mihail Milea, Professeur et Prêtre servant dans la Paroisse « Martyr Saint Sava » de Buzău, je vous informe par la présente comme suit, en ce qui concerne la découverte des reliques saintes du Saint Martyr Sava de Buzău, en Serbie, à Monastère Lesje:

Le 1 septembre 2016, je suis allé voir mon confesseur, Métropolitain Ioan de Timisoara, pour donner ma confession au début de l'année ecclésiastique.

À Timisoara, j'ai rencontré un prêtre serbe, nommé Stancovici Branislav, qui est aussi le Prêtre-Doyen sur tous les prêtres de Comté Timis. Je lui ai demandé de m'aider m'étendant au Monastère Lesje en Serbie, située à approximativement 200 kilomètres de la frontière roumaine, pour vérifier une information reçue par Internet, à savoir que les reliques saintes du Saint Sava de Buzău sont potentiellement abritées par ce monastère, Lesje.

À ce monastère de nonnes, consacrées aux « Couvertures de la Sainte Mère de Dieu », j'ai rencontré le Prêtre serbe Iovan, qui est aussi le confesseur du monastère.

Mon collègue de faculté, Prêtre Stancovici Branislav, traduit dans le Serbe pour le Prêtre Iovan et lui a dit que j'étais de la Roumanie, Buzău, et que mon souhait était de rendre mes hommages aux reliques saintes du Martyr Saint Sava.

Tout de suite, le Prêtre lovan nous a menés à une église en bois, pour la prière. En route vers l'église, il nous a dit qu'il venait de finir, que le jour, écrivant le sermon : la Litanie de Martyr Saint Sava, le Goth. Il a été étonné et énormément heureux quand je lui ai donné un cadeau, un livre incluant la Litanie de Martyr Saint Sava de Buzău, que j'ai produit et imprimé dans Thessaloniki, en 1994, pendant mes études là. Je lui ai aussi remis un album comprenant tous les projets sociaux consacrés au Saint Martyr Sava effectué à travers le territoire de l'Éparchie de Buzău et Vrancea.

Pendant les discussions du Saint Sava, j'ai été stupéfié par une référence à la vie du confesseur Sansalas, le mentor spirituel de Saint Sava de Buzău: « Ce qui vous savez de Sansalas, comment il meurt? ». Le nom Sansalas, mentionné par le prêtre serbe lovan, était une autre pièce d'évidence par la croyance qu'ensemble, nous adorons le même saint par le nom de Sava, dont le confesseur était le Prêtre Sansalas, un serviteur d'église dans la zone de Buzău.

Du jour où nous mettons la première pierre de la Cathédrale de La ville « Le Martyr Saint Sava » (le 8 décembre 1991), je me suis promis de découvrir, un jour, les reliques saintes de ce grand saint pour nous, les gens du Comté Buzău en Roumanie, mais pas seulement pour nous. Pendant ce temps, j'ai fait des recherches en Turquie (Cappadoce), Chypre, Grèce, Athos et même dans le Vatican, Jérusalem et en Ukraine.

Avec chaque nouvelle mission sociale lancée, j'ai été sûr que le Saint Sava nous donnerait un signe de joie sainte.

Quand j'étais en Serbie, au Monastère Lesje, j'ai demandé au Prêtre lovan: Comment se fait-il que les reliques saintes du Saint Sava ont fini par ce monastère serbe, récemment reconstruit?

Il m'a dit qu'il a développé de très bonnes relations avec un Professeur d'Histoire, Michael Hesemann, l'allemand, qui travaille au Vatican, comme un spécialiste de la Vieille Histoire du Christianisme, et ce professeur catholique, un admirateur de l'Église Orthodoxe, a dit au Prêtre lovan qu'à Gênes (l'Italie), dans les niches d'une petite église, il y a des plusieurs reliques saintes appartenant au Saint Flavian, la Sainte Emiliana et le Saint Sava le Goth. Ces reliques saintes ont été apportées par les Croisés au 13e siècle de Constantinople et mises là, à Gênes, où ils sont restés jusqu'à 2015.

Avec haute dévotion pour les reliques saintes, le Prêtre lovan a pris tous les pas légaux a exigé pour apporter de telles reliques saintes. De l'Atelier de Patriarcat de Moscou, il a ordonné 3 grands reliquaires faits de bois sculpté, avec la longueur de 2 mètres, la largeur de 90 centimètres et la hauteur de 90 centimètres.

Les reliques saintes de Martyr Saint Sava sont complètes, avec l'odeur agréable et elles donnent beaucoup de consolants.

À la rencontre avec les reliques saintes de Martyr Saint Sava, j'ai pleuré d'abord; j'ai pleuré les larmes de joie, pour presque un quart d'heure.

C'était ma réunion avec un compatriote martyrisé dans les eaux de Fleuve Buzău, pour la foi orthodoxe, sur le 12 avril 372.

J'étais debout à côté du saint homme que j'ai aimé si chèrement depuis que j'étudiais avec le Lycée Théologique de Buzău, entendant tant de belles choses de lui. J'ai dit à haute voix: « Dieu est grand! Seigneur, plaisez nous aident à amener le Saint Sava à la maison, dans Buzău, où il avait souffert tellement pendant le cours de l'oppression de Goths, quand ils ont envahi nos pays! ».

Je suis totalement convaincu que les restes saints sont véritables, qu'ils appartiennent au Martyr Saint Sava et j'ai mis toute ma foi en Votre Sainteté, croyant que vous prendrez toutes les mesures appropriées et vous approcherez de l'Évêque serbe David de Kruševac. Personnellement, je suis convaincu que vous irez, dès que possible, à ce monastère serbe, apportant d'autres gens dignes de confiance.

Apporter le reliquaire entier avec les reliques saintes, au moins pour une visite de missionnaire courte à Buzău, serait l'acte archiépiscopal le plus bel et inspirant pour lequel le Seigneur a choisi votre Sainteté, plus que quiconque, vous qui avez accompli et consacré la Cathédrale D'enfant « le Martyr Saint Sava de Buzău ».

J'attends avec impatience cette grande célébration et ensuite je peux mourir paisiblement, comme le regretté Siméon, dans sa prière célèbre: « Et maintenant, Seigneur, lâchez votre serviteur dans la paix éternelle, selon vos mots paisibles, car j'ai vu Votre rédemption de mes propres yeux... ».

J'écris tous ceux-ci à vous car je crains Dieu et je chéris votre Sainteté.

Veuillez trouver des photos attachées faites au site.

J'embrasse humblement votre main droite,

Prêtre Mihail Milea

le 2 Septembre 2016 – Buzău

J'DIEU EST GRAND!»

En tout, vous découvrirez la mission sociale et philanthropique de la Fondation St. Sava par les établissements sociaux inclus dans la SAVALIADA contemporaine; vous remarquerez les objectifs principaux de la Fondation, honorée par des actions et des faits: **L'AMOUR POUR NOTRE PAYS, L'AMOUR POUR LA LANGUE ROUMAINE, L'AMOUR POUR BASARABIA.**

Vous découvrirez: UNE DES PLUS GRANDES EXPÉRIENCES SOCIOLOGIQUES NATIONALES CONTEMPORAINES - LE VILLAGE DACE.

CUVÂNT

A fost odată un bob de grâu care zăcuse mii de ani în mormintele egiptene și nu știa nimic despre sine. Pentru sine, pentru bobul de grâu, era ca și cum n-ar fi existat. Savanții au dezgropat mormintele și, găsimd în ele boabele de grâu, au făcut experiența de a lua câteva, le-au acoperit cu pământ și le-au udat periodic, și iată că bobul de grâu, care exista dar nu știa nimic de sine, deodată a aflat despre sine că există și că e în același timp și bob și vlăstar de grâu.

În aceste cuvinte ale marelui Lev Tolstoi („Despre Dumnezeu și om, din jurnalul ultimilor ani”, Editura Humanitas, București, 2009, p.152) consider că stă chintesența acestui studiu.

Bobul de grâu fiind Vasiliada, marea capodoperă filantropică din sec.IV d.H. și, ca o continuare a ei „bob și vlăstar de grâu”, Fundația „Sf. Sava” de la Buzău, respectiv Savaliada – marele proiect social-filantropic contemporan.

Deseori m-am întrebat de ce acest studiu, această cercetare monografică în care spiritualitatea, religiosul, dar și știința se contopesc, m-a ales pe mine să o scriu. Totul a început ca o Taină și de aceea va rămâne Taină...

Ceea ce este surprinzător și tainic, este ceea ce descopream în timp ce exploram locurile, timpul istoric, acțiunile și activitățile Fundației. O parte din toate acestea le regăseam în destinul meu...

*După cum se știe, **Sf.Mc.Sava de la Buzău s-a născut și a viețuit pe meleagurile Buzăului, aproape de cetatea istorică Berca.** Cineva din arborele meu genealogic, mai exact tatăl meu Eugeniu, s-a născut la Policiori, **Berca**, jud.Buzău. Mai mult, bunicul tatălui meu, respectiv străbunicul meu Nicolae, s-a născut **în satul Cănești**, în apropierea orașului Berca. Poate, până aici nimic surprinzător.*

*Coincidențele? Întâmplarea? Divinitatea? fac ca să descopăr că **străbunicul meu Nicolae era cântăreț bisericesc.** Avea o familie numeroasă. Bunica mea Voica (fiica lui), mai avusese 11 frați, din care trei au slujit și ei Bisericii Ortodoxe. Evlavios și milostiv, străbunicul Nicolae, după fiecare liturghie de Duminică lua acasă pe cel mai „necăjit” om al satului. Acasă îl pune la masă alături de copii și soție, apoi la plecare îi mai pune în „straiță” de-ale gurii pentru copiii lui. Bunica îmi povestea că înainte de a „închide ochii”, s-a îmbrăcat **în costum popular, s-a așezat pe „laviță”, și-a îndreptat privirea către Icoana Domnului Iisus Hristos și i-a spus străbunicii: „Stano, aprinde-mi lumânarea că a venit Domnul Iisus să mă ia”; străbunica a aprins lumânarea, iar el, liniștit „ca un pui”, a adormit în Domnul.***

Am copilărit și am trăit în comuna Pietroasele, jud.Buzău (Pietroasa – denumirea veche), urmele dacilor și ale romanilor neputând fi șterse nici până astăzi din acest ținut, drag sufletului meu. La o azvârlitură de băț cum spun

localnicii, pe partea cealaltă a dealului Istrița se află Satul Dacic, construit pe vatră dacică. Și el este parte a Fundației „Sf. Sava de la Buzău”.

Mai multe însă, vă las să descoperiți citind această **Monografie de Suflet**.

Deseori auzim expresiile – „puterea exemplului”, „suntem așa ca societate pentru că ne lipsesc modelele”...auzim atât de des aceste expresii și tot la fel de des ignorăm importanța sensului lor.

Fundația „Sf.Sava” de la Buzău este ea însăși opera unui preot milostiv care și-a luat drept model de trăire duhovnicească pe Sfântul Sava. În lumina dragostei creștine către sfânt, Pr.Profesor dr.Milea Mihail, pune numele fundației pe care o păstorește, după numele sfântului, toate activitățile sociale și filantropice realizate le denumește „savaliade”, atât de tare crede în existența moaștelor sfântului, încât le caută zeci de ani, în „toate cotloanele acestei lumi” ridicând în cinstea sfântului Catedrala copiilor „Sfântul Sava” frumoasă ca o mireasă, exact în centrul orașului Buzău.

Chemarea de a scrie această ediție revizuită și adăugită a monografiei „CIVITAS DEO...” constă tocmai în această evlavie, iubire tainică și molipsitoare pentru sfânt, căruia îi simt protecția și ajutorul atunci când mă aștept mai puțin.

„Marele poet Mihai Eminescu are o poezie frumoasă cu acest titlu: „**Memento mori**”. Eu sunt convins că voi muri într-o zi; poate curând, nu știu. Dar vreau tare mult să-l văd întâi pe Sfântul Sava acasă, cu moaște cu tot, la catedrala **Sfântul Sava din Buzău**”¹.

Fie ca dorința părintelui să se împlinească!

MARE ESTE DUMNEZEU!

Nina Stănescu

¹ Pr.prof.dr.Milea Mihail/Sava Bogasiu (2020) în „Jurnalul meu cu Sfântul Sava de la Buzău”, Editura Editgraph, Buzău

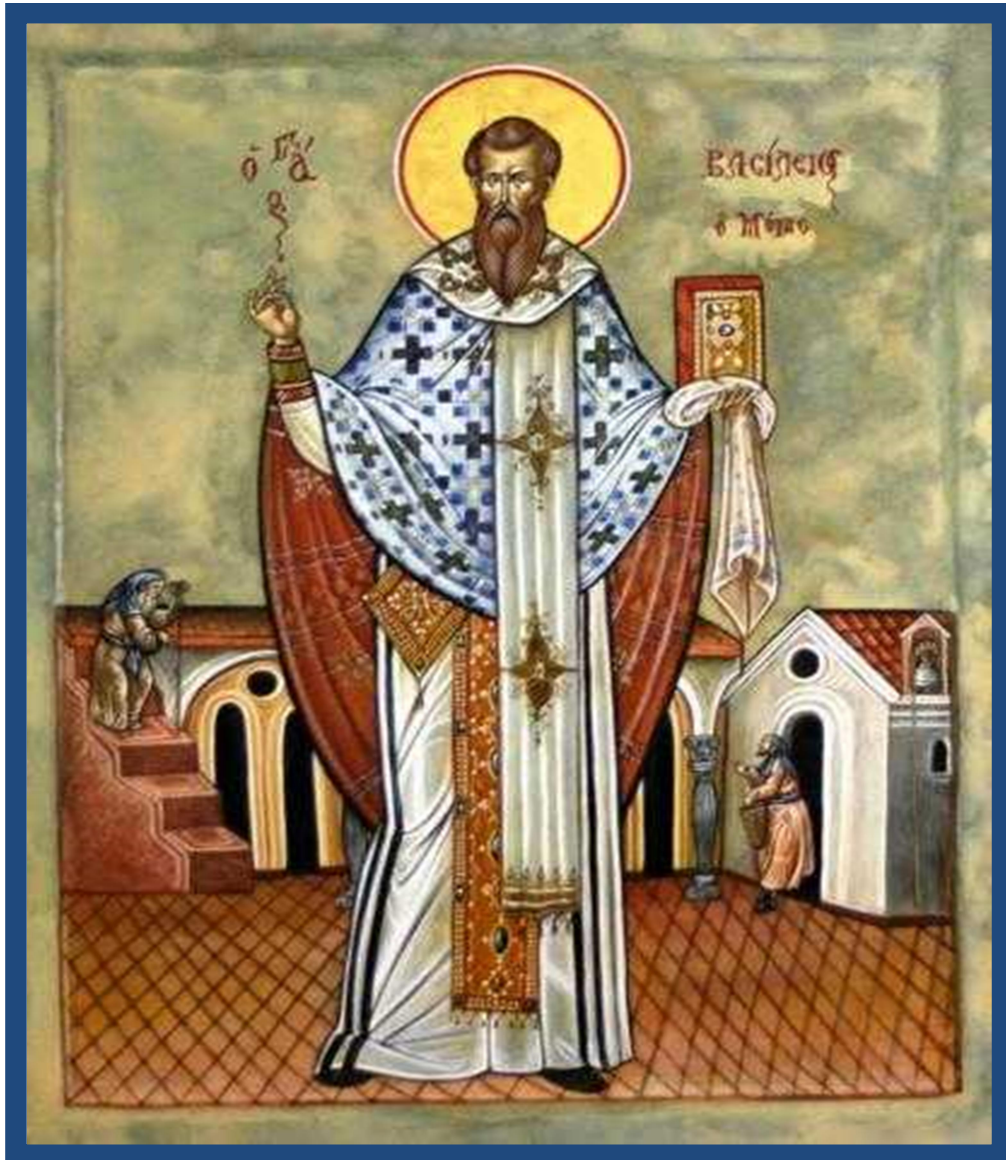


CIVITAS DEO

MONOGRAFIA FUNDAȚIEI SFÂNTULUI MUCENIC SAVA DE LA BUZĂU

Partea I

VASILIADA – CETATEA IUBIRII APROAPELUI



Sfântul Vasile cel Mare²

² Icoană preluată <https://www.google.com/search.doxologia.ro>. =imagini+sf+vasile+cel+mare&tbm=isch&tbo=u&source=univ

VASILIANA – CETATE DIVINĂ, VASILIANA – ÎMBRĂCĂTĂ ÎN LUMINĂ, LUMEA CREȘTINĂ ȚI SE ÎNCHINĂ!

VASILIANA – marele complex de asistență socială de lângă Cezareea, pe care Sf. Grigorie îl așază mai presus de cele 7 minuni ale lumii vechi.

Pentru Antichitatea târzie construirea unei astfel de instituții a încântat și a intrigat în egală măsură, îndeosebi pe mai marii timpurilor, fie ei împărați, puteri clericale, personalități culturale.

Atunci când vorbim despre o operă, fie ea artistică, fie ea științifică, social-medicală, filantropică, nu putem vorbi, fără a-l prezenta pe creatorul ei.

Conform Istoriei Bisericii Universale, constructorul spiritual și totodată coordonatorul activităților și acțiunilor acestui mare proiect social – filantropic *a fost Sfântul Vasile cel Mare*, căruia nu întâmplător i se spunea:

1. „CUVÂNTUL CARE ZIDEȘTE, MÂNA CARE LUCREAZĂ”

SFÂNTUL VASILE CEL MARE

S-a născut în anul 330, la Cezareea Capadociei, dintr-o veche, nobilă și bogată familie creștină. Bunica lui după tată, Macrina cea Bătrână, fusese ucenica Sf. Grigorie Taumaturgul, iar mama lui, Emmelia, era fiică de martir. Tatăl se numea tot Vasile și era un vestit retor.

Sf. Vasile era unul din cei zece copii ai familiei retorului. Trei dintre frați vor ajunge episcopi: Sf. Vasile, Sf. Grigorie de Nyssa și Sf. Petru de Sevasta. Cinci vor fi monahi: cei trei menționați, plus Naucrotios și Sf. Macrina cea Tânără. Vor fi șase sfinți în această familie: Macrina cea Bătrână, Emmelia, Vasile, Grigorie, Petru și Macrina cea Tânără.³

Sfântul Grigorie de Nazianz ne informează că Sf. Vasile a primit primele elemente de educație și instrucție de la tatăl său, Vasile, și probabil de la sora sa, Macrina, mai în vârstă decât el. În a doua etapă, el s-a format la școlile din Cezareea Capadociei. Aici face cunoștință cu Sf. Grigorie de Nazianz, viitorul său coleg de studii și de episcopat.

După Cezareea Capadociei merge la studii la Constantinopol – Bizanț, unde ascultă sofști și filozofi vestiți în frunte cu Libaniu, cu care Sf. Vasile va avea o corespondență numeroasă. După Constantinopol, urmează Atena, unde deja se afla Sf. Grigorie de Nazianz. Erau un singur suflet în două trupuri, „unul în altul și unul lângă celălalt”.⁴ Nu cunoșteau decât două drumuri: unul la bisericile creștine și altul la învățatorii vremii.

Sfântul Vasile a studiat la Atena – retorica, gramatica, filozofia cu cele două părți ale ei: teoria și practica, astronomia, geometria, medicina și morala – în care

³ Popescu, Teodor M., *Sfântul Vasile cel Mare*, în B.O.R., an LXIII (1945), nr. 11-12, p. 681

⁴ Coman, Ioan G., *Studiile universitare ale Părinților Capadocieni*, în S.T. VII (1955), nr. 7-8, p.470

ajunsesse neîntrecut.⁵ Reîntors la Capadocia, Sf. Vasile a profesat se pare retorica (aproximativ 335-357), la care însă a renunțat grație insistențelor surorii sale Macrina, dedicându-se slujirii lui Dumnezeu.

„Văzând lumina adevărului Evangheliei și găsind drumul desăvârșirii în comuniune cu frații lipsiți și în desprinderea de cele lumești”⁶, a întreprins o călătorie în Egipt, Alexandria – așezămintele monahale, din Palestina, Cele – Siria și Mesopotamia, unde a admirat nevoițele, stăruința în rugăciune, cugetul înalt, ceea ce-i provoacă dorința de a-i urma.

După aceste călătorii în regiunile populate cu asceți, care par a fi urmat botezului său și în urma hirotoniei sale ca preot, Sf. Vasile a intrat în conflict cu episcopul Cezareii Capadociei, fără voia sa, dar și din cauza prestigiului său crescând și a protejării unor grupuri ascetice. Pentru a evita o schismă și tulburări în Biserică, la îndemnul Sf. Grigorie, Sf. Vasile pleacă în Pont, la Annesi, pe malul râului Iris, nu departe de Neo – Cezareea, unde a luat conducerea mănăstirilor existente acolo. Aici, el a elaborat două serii de Reguli pentru mănăstiri și, împreună cu Sf. Grigorie, a alcătuit „*Filocalia lui Origen*” – o antologie de texte alese din opera marelui alexandrin.⁷

Episcopul Eusebiu cheamă pe Sf. Vasile din mănăstire, îngrijorat de atacurile eretice aduse de episcopii potrivnici și de împăratul Valens, și-l face consilier apropiat. Comportamentul ireproșabil și priceperea în treburile bisericești făcuseră din preotul Vasile, adevăratul conducător al Bisericii Cezareii. El se opune arienilor, organizează ajutorarea săracilor mai ales în timpul foametei din 368 cumpărând grâu din Egipt, acțiuni care îi sporesc faima.

După moartea lui Eusebiu, spre jumătatea anului 370, Sf. Vasile a fost ales Episcop al Cezareii Capadociei, nu fără greutate, invidie și opoziție din partea episcopilor regiunii și a altor persoane rău voitoare din oraș. Pentru alegerea Sf. Vasile vine însuși bătrânul episcop Grigorie de Nazianz, în vârstă de peste 90 de ani și grav bolnav, tatăl Sf. Grigorie Teologul – spre a da votul său Sf. Vasile. Sfântul Vasile era în floarea vârstei – avea 40 de ani, dar asceza sa severă, inclusiv o boală de ficat, făcuseră din el aproape un moșneag.⁸

Conștient de importanța misiunii și a răspunderii sale de episcop al Cezareii, mitropolit al Capadociei și exarh al diocezei politice a Pontului, într-un secol ca cel al IV-lea, Sf. Vasile s-a ostenit să fie la înălțimea acestor răspunderi, luându-și ca normă de viață „legea binelui”. Pe mulți adversari i-a biruit nu cu severitate, ci cu blândețe și fermitate, făcându-și-i prieteni. A încercat să curme schismele și ereziile din întregul Răsărit creștin. Împăratul arian Valens, care dezlănțuise persecuții crude împotriva ortodocșilor, trimise pe prefectul Modestus spre a intimida pe episcop și a-l face să treacă de partea arienilor.

⁵ Vasile Loichița, *Sfinții Trei Ierarhi. Cuvinte pentru prăznuirea lor*, în M.B. VI (1956), nr. 1-3, p. 15

⁶ Ene Braniște, *Dicționar de teologie ortodoxă*, Ediția a II-a, Edit. Inst. Biblic și de Misiune al B.O.R., București, 1994, p. 285

⁷ Vasile, Mihac, *Predică la Sfinții Trei Ierarhi*, în M.A., an XXI (1976), nr. 1-3, p. 168

⁸ Popescu, Teodor M, *op. cit.*, p. 683

Episcopii capadocieni nu prea îl iubeau pe Sf. Vasile, pentru că în materie de credință, ei nu mergeau cu el, afară de cazuri de forță majoră, sub presiunea mulțimii, apoi că a fost ales la Cezarea fără voia lui, și pentru că prestigiul lor era departe de a-l egala pe al lui.

Fin observator, impulsivat de ce văzuse prin călătoriile sale, Sf. Vasile a întemeiat mănăstiri de un tip nou, construind așezăminte pentru asceți și pentru monahi.

VASILIADA – Operă monumentală, operă în care spiritualitatea, religiozitatea și asistența socială s-au îngemănat complex și desăvârșit, a făcut ca „invidia casnică” să-i aducă Sf. Vasile învinovățiri de orgoliu și vanitate, aceștia neputând înțelege faptele de smerenie și de dragoste ale Arhiepiscopului.⁹

Sfântul Vasile s-a preocupat intens și de unitatea Bisericii. Problema era complexă și spinoasă, cauzată de haosul și confuzia semănată de ereticii timpului: arieni, macedoneni, apolinariști, care rupseseră pe mulți episcopi ortodocși de propria lor Biserică, dar și a schismei meletiene, sau de la Antiohia, unde Sf. Vasile îl sprijinea pe Meletie, iar Roma – Papa Damasus – pe Paulin.

*Istovit de muncă, de asceză și de griji, Sf. Vasile a adormit la Domnul la 1 ianuarie 379.*¹⁰

Sfântul Vasile a scris numeroase opere de o deosebită meditație moral-religioasă, de îndrumări practice și spirituală, ca: „Împotriva lui Eunomiu”, „Despre Sfântul Duh”, scrieri ascetic-morale: *313 Reguli mici, 55 Reguli mari, 80 Reguli morale, Filocalia*, o culegere de texte din Origen, alcătuite în colaborare cu Sfântul Grigorie de Nazianz, *Omilii exegetice: 9 la Hexaimeron, 13 la Psalmi, Comentar la Isaia (cap. 1-16) socotit de către unii neautentic, 23 Omilii morale, dogmatice, pedagogice, panegirice, liturgice, 365 scrisori*.

Aceste capodopere i-au impulsivat nu numai pe contemporanii săi, ci și creștinismul ulterior. Sfântul Grigorie de Nazianz observă că „pentru vremea sa, cult era socotit acela care era la curent cu scrierile vasiliene, le explica și le citea altora”.¹¹

Scrierile sale creează Sfântului Vasile un profil de rară dinamică istorică, socială, ecumenică și spirituală.

Cea mai importantă operă a sa, care cuprinde în profunzime creația lumii, o constituie „**Omilii la Hexaimeron**”, în care autorul explică crearea lumii și toate fenomenele legate de actul creației în șase zile.

Reîntors la Capadocia, Sf. Vasile a profesat se pare retorica (aproximativ 335-357), la care însă a renunțat grație insistențelor surorii sale Macrina, dedicându-se slujirii lui Dumnezeu.

⁹ Nicolae Vătămanu, *La 1600 de ani de la înființarea Vasiliadei*, în B.O.R., an LXXXVII (1969), nr. 3-4, p. 287

¹⁰ Ioan G. Coman, *Patrologie – Manual pentru uzul studenților institutelor teologice*, București, 1956, p. 165

¹¹ Magistrand Vasile Prescure, *Personalitatea morală a Sfântului Vasile cel Mare*, în S.T., an XI (1962), nr. 5-6, p. 284

În consecință, Sfântul Vasile cel Mare reprezintă una dintre cele mai importante personalități ale literaturii patristice din cea de-a doua perioadă, fiind unul dintre „Cei trei mari dascăli ai lumii și ierarhi”.¹²

Puterea sa spirituală nu cunoaște margini, astfel, în cadrul poporului român, ideile Sfântului Vasile cel Mare au influențat monahismul românesc prin Sfântul Nicodim de la Tismana († 1406). El însuși întemeiază un așezământ monahal pe malul râului Iris, aproape de Cezareea.¹³

Spiritualitatea sa puternică își pune amprenta și asupra fizicului său: *„Iată Marele Vasile era lung foarte și drept la stat, uscat și lipsit de carne, smolit, plāvāi la față, mare la nări, rotund la sprâncene, cu frunceaia ieșită, samână a om grijliv, cu puținele stele stiopt pe obraz, lung la față, găvănat la tâmple, cam pāros la trup, barba de agiuns pogorâtă și giuātate cārunt. Acesta a întrecut în cuvinte nu numai carii afla pe vremea lui, ce și pre cei de demult. Că petrecând tot feliul de învățatură și dāscālie în toate au învicit. Și nevoindu-se nu mai puțintel la practicarea filosofiei și sporind cu dānsa la teoria sau vederea celor ce sunt, s-au suit în scaunul cel de arhierie, fiind de 45 ani și cārmuind biserica 5 ani”*.¹⁴

Datorită greutăților pe care le-a întâmpinat din momentul în care a fost ales episcop (370), el s-a folosit mult de predică. Concepția lui despre predică era dintre cele mai înalte. Iată ce scrie el în legătură cu aceasta: „Dacă cel căruia i s-a încredințat sarcina de a propovădui cuvântul va neglija să și-o împlinească, e osândit ca un ucigaș de oameni precum este scris (Iez. 33,8)” (Răspuns la întrebarea XLV).¹⁵

Ideea aceasta i-a dinamizat întreaga activitate predicatorială, desfășurată în puținii ani câți a mai trăit după hirotonie. Nu ni s-au păstrat prea multe predici de la el, dar cele existente îl impresionează în adâncul ființei pe preotul care este conștient că predica răspunde nevoilor pentru mântuirea credincioșilor, prin ascultarea cuvântului lui Dumnezeu.

Știa să scoată totdeauna o teologie înaltă și bogată, dând dovadă de o dialectică atât de subtilă, care îl făcea un predicator redutabil. Uneori aplică ambele metode, arătând întâi sensul istoric, apoi pe cel alegoric. Așa procedează în Comentariul la Psalmul 29, unde zice: „Se pare că, în ceea ce privește sensul cel trupesc, ideile din el erau rostite din gură în gură și armonizate pe psaltire..., în ceea ce privește însă sensul cel spiritual, el voiește să arate întruparea Cuvântului lui Dumnezeu”¹⁶, iar în altă parte, vorbind despre psaltire, după ce descrie instrumentul, trece la sensul alegoric al ei, spunând că: „Psaltirea se numește mintea care caută cele înalte, pentru faptul că alcătuirea acestui instrument își

¹² Dumitru Călugăr, *Manual pentru Facultățile de Teologie*, Editura a III-a, Edit. Renașterea, Cluj Napoca, 2002, p. 186

¹³ Mihai Colibă, *Reguli monahale ale Sfântului Vasile cel Mare și istoria vieții religioase monahale și a cultului creștin*, în S.T., an XVII (1965), nr. 3-4, p. 246

¹⁴ Viorel Ioniță, *Viața și activitatea Sfântului Vasile cel Mare*, în „Ortodoxia”, an (1979), nr. 1, p.18

¹⁵ *Ibidem*, p. 80.

¹⁶ Ioan G. Coman, *Bogăția, piedică în calea mântuirii*, în „Studii Teologice”, 1952, nr. 9-10, p. 509.